

**transformant la formació de persones adultes,
canviant la societat, mudant nosaltres**

Quaderns d'Educació Contínua

**transformant la formació de persones adultes,
canviant la societat, mudant nosaltres**

Editor

pep aparicio guadas

**Consell de direcció
i coordinació**

Tere Vila, Encarna Such Cardona,
Juanma Sanchis Marqués, M. Nieves
Roselló, María José Picher, Carlos
Pallarés, Rosa Navarro, Pascual Múrcia
Ortiz, Dolors Monferrer Ferrando,
Rosa M. González Conca, Goio Fidel
Sarmiento, Iolanda Corella Llopis,
Francisca Borox López, Isabel Aparicio
Guadas

Coordinació i gestió OJS

Iolanda Corella Llopis

**Consell de redacció
i assessorament**

Antonia de Vita (UNIVR), Dolors Vinyoles
(Escola de la Dona-Diputació de Barcelona),
Inma Vilatersana, Jordi Vallespir (UIB),
Antoni Tort (UVIC), Joan M. Senent
(UV), Francesca Salvà (UIB), Manuel
Rodríguez (UV), José Ignacio Rivas (UMA),
Piergiorgio Reggìo (UNICATT), Cruz Prado
(ULASALLE), Anna Maria Piussi (UNIVR),

Agustí Pascual (UV), Isabel Redaño
Francés (IPF), Sebas Parra (UdG), Josep
Mª Navarro i Cantero (LFCOOP), Peter
Mayo (UM), Vicent Mas (UA), Àngel Marzo
(UB), Manel Martí Puig (UJI), Fernando
Marhuenda (UV), Fernando López Palma
(UB), Licinio C. Lima (UMINHO), Colin
Lankhshear (JCU), Michele Knobel (MSU),
Francesc Hernández Dobon (UV), Francisco
Gutiérrez † (ULASALLE), Anna Gómez
(UVIC), Paula Guimarães (UL), Rosa M.
Falgás (ACEFIR), Pep Lluís Grau, Gloria
Díaz (UB), Joan Colomer (UdG), José Clovis
Azevedo (Centro Universitário Metodista
IPA), Rafa Castelló (UV), Isabel Carrillo
(UVIC), Marián Aleson Carbonell (UA),
Xavier Besalú (UdG), Antonio Benedito
(UV), José Beltrán Llavador (UV), Clara
Arbiol González (UV), Vicent Aparicio (UV),
Marina Aparicio Barberán (IPF), Consol
Aguilar (UJI), David Abril (UIB), Loris
Viviani (IPF), Mercè Morey (UIB), Diego
Morollón (IPF), José R. Belda Medina (UA).

Correcció i traducció

Joaquín Martínez Ortiz

Disseny i maquetació

gap

Quaderns d'Educació Contínua. Nova etapa

Redacció, secretaria i administració:

C/. Sant Agustí, 7 • 46800 Xàtiva
tarefa.pv@gmail.com

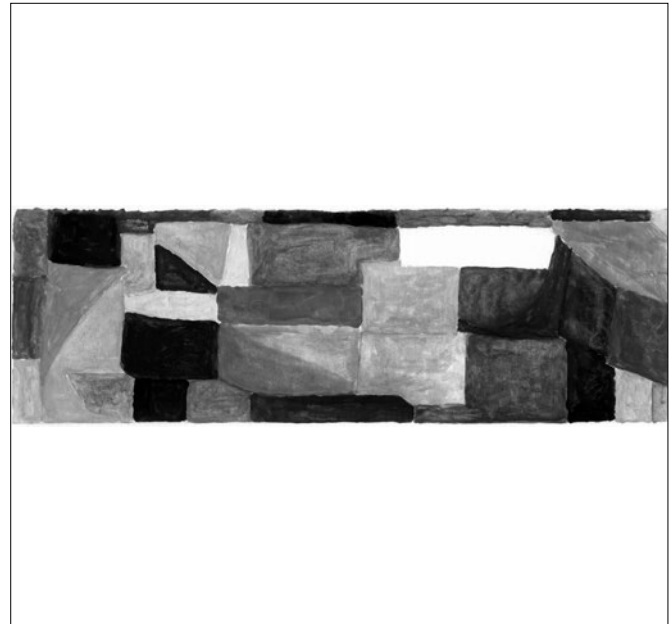
ISSN: 1575-9016

ISSN: 2605-1796 (digital)

Dipòsit legal: V-5125-2000

Revista indexada en GeoDatos: Indexador de Geografia e Ciências Sociais
<http://www.dge.uem.br>

(Quaderns d'Educació Contínua
no es fa responsable de les opinions
dels col·laboradors de la revista.)

Títol: Mural

Autora: Vicent Penalba

Tècnica: aquarel·les

Dimensions: 27,5cm x 9cm

Any: 2018

IPF: Institut Paulo Freire • UV: Universitat de València • UdG: Universitat de Girona • UVIC: Universitat de Vic • UJI: Universitat Jaume I de Castelló • UA: Universitat d'Alacant • ACEFIR: Associació Catalana per l'Educació, la Formació i la Recerca/Associació Europea d'Educació d'Adults • UB: Universitat de Barcelona • FDC: Desenvolupament Comunitari • UIB: Universitat de les Illes Balears • UM: Universitat de Malta • UMINHO: Universitat del Minyo • UNIVR: Universitat de Verona • ULASALLE: Universidad de La Salle • UNICATT: Universitat Catòlica de Milà • UMA: Universitat de Màlaga • UL: Universitat de Lisboa • JCU: James Cook University • MSU: Montclair State University • LFCOOP: La Fàbrica Cooperativa

carpeta

La vida en el centre: escriure en temps d'estranyesa

Clara Arbiol • 5

L'aprenentatge al llarg de la vida

Paula Guimarães • 14

Educació, comunitat i territori: escola popular d'educació contínua

Isa Redaño i Alba Marzo • 27

La relació pedagògica entesa com una relació social: bases per un programa didàctic

Almudena A. Navas • 37

contínua

De l'educació popular a les democràcies participatives

Tomás R. Villasante • 49

persones, territoris i experiències

L'Aula de Ciutadania de l'Escola d'Adults de Lliria, un exemple de tot açò...

Nicolás A. Marco Pérez • 69

Escola popular d'educació contínua al Barri Besòs-Maresme, Barcelona

Martinet Solidari • 75

Projecte singular "Aula rural oberta"

Leonor Marco • 82

Repartir i compartir. Aprenentatge col·laboratiu en un cercle d'alfabetització

Alicia Àvila • 85

La transformació educativa serà feminista, o no serà. Per un programa d'educació pública radicalment feminista

Intervenció de l'Assemblea Grogà de Gràcia a la III Jornada per l'Educació Pública a Gràcia • 93

Educació popular, ciutadania i emancipació: un moviment perenne

Anna Gómez i Mundó • 104

investigació

Elements epistemològics per a una formació humana alliberadora

Jose Clovis de Azevedo • 111

arxiu dialògica

Dona i formació: la difícil consolidació de les escoles d'adultes a Espanya (1906-1915)

Pere Fullana Puigserver • 119

llibres

Biograficitat. Aspectes d'una nova teoria de l'aprenentatge social.

Peter Alheit. Biblioteca Paulo Freire 36

Dolors Monferrer Ferrando • 131

fotografia

«Aprenent amb persones adultes...» • 133

Com participar

Quaderns d'Educació Contínua?

Les pàgines de la nostra revista estan obertes a tot tipus de col·laboracions relacionades amb l'Educació i la Formació de les Persones Adultes. El nostre interès és oferir la publicació a tots aquells que desitgen col·laborar en ella exposant els seus coneixements, les seues reflexions i experiències analitzades. Així com també a les persones i institucions que desitgen difondre a través dels Quaderns d'Educació Contínua les seues iniciatives i activitats dins d'aquest àmbit.

Les col·laboracions han de requerir les següents condicions bàsiques:

- L'extensió dels treballs serà de 10 pàgines en format DIN A-4, a doble espai, amb un títol que sintetitze el seu contingut. És convenient d'intercalar apartats que divideixquen i ordenen les diferents parts de l'exposició.
- S'enviarà dues còpies del treball acompanyades d'una versió d'aquest en suport informàtic, preferentment en Winword. S'aconsella, si el tema ho permet, incloure gràfics, quadres sinòptics, etc., que il·lustren i completen el contingut del text.
- Com és natural la revista podrà realitzar una «correcció d'estil» sobre el text original, que en cap dels casos alterarà els conceptes ni l'enfocament adoptats per l'autor.
- Notícies i dades per a ser incloses en les pàgines informatives de la revista, sobre congressos, jornades, convenis, acords, programes, plans, iniciatives, projectes; cursos, conferències, debats, premis i concursos; publicacions de llibres, revistes, manuals, etc.
- Ha d'incloure sempre la font responsable i les notes de referència on el lector pugui requerir major informació.

Educació, comunitat i territori: escola popular d'educació contínua¹

Isa Redaño i Alba Marzo, Martinet Solidari i IPF, Barcelona

*Per cada gest
que lleva fruit,
pròdiga escampadissa
de flor vermella*

Maria Mercè Marçal, Raó del cos

Hi ha col·lectius que resten invisibles que només surten en els mitjans de comunicació o a la llum pública quan són molt evidents els efectes de les problemàtiques que pateixen. Malgrat tot són persones que formen part de la nostra societat que mantenen el fil de la vida de la comunitat en alguns casos amb tasques dures, en situacions que no són fàcils de portar. L'educació que duem a terme a l'Escola Popular d'Educació Contínua² del barri del Besòs Maresme intenta arribar a aquest col·lectius a partir d'una oferta d'arrelada al territori. La nostra actuació ja va començar fa dues dècades.

La diversitat i les dificultats de la vida quotidiana de col·lectius fa que aquests estiguin vivint a prop però amb barreres entre ells. Fem una actuació intergeneracional, entre persones de diferents cultures, de diferents àmbits socials. Entenem l'educació com una aposta per l'emancipació per la solidaritat. No és una tasca senzilla la d'apropar-se a cada col·lectiu, a cada persona, adaptar-se al seu llenguatge, a les seves costums, a la cultura o la mena de pensar. Però conviure al territori ho fa possible. La nostra capacitat d'adaptació fa que l'espai obri possibilitats i no que sigui una limitació.

Treballem en locals de diverses entitats, en col·laboració amb altres grups de persones del barri. La dispersió de serveis de vegades pot provocar una segmentació de l'oferta que la persona amb dificultats no pot assimilar i la conseqüència és que renuncia a la possibilitat de continuar la seva educació.

Un dels objectius de la tasca d'educació popular és contribuir a l'articulació de la comunitat. I aquesta es fa des de la persona que aprèn com a protagonista del procés. Acollim la proposta de Paulo Freire per que l'educació sigui en tota la seva profunditat una educació ciutadana. Profundament lligada amb la vida la pràctica, els somnis d'aquells que realitzen el seu procés d'educació (Marzo, 2009).

¹ Font: Projecte per una educació comunitària de joves i adults en el barri del Besòs-Maresme

² <https://martinetsolidari.org/>

A més con formula Joan Subirats (2012) a formació contínua *s'ha de vincular a una idea de drets i de valors. Una societat com la nostra ens exigeix cada dia ser més i més autònoms, i autonomia vol dir capacitat de tenir recursos per moure'ns. Un segon element és que aquesta autonomia sigui crítica, és a dir, que aquesta persona no sigui només autònoma, sinó que en la relació amb els altres sigui capaç de reivindicar el seu protagonisme: que no sigui un objecte de gestió, sinó un subjecte d'aquest procés.* Cada persona que participa en el procés no és un usuari de un servei, és una persona com tots els altres sigui qui sigui el seu ofici, procedència, cultura. Entre les persones que participen cadascú fa la seva contribució. L'activitat educativa també inclou, la comunicació oberta i horitzontal. L'intercanvi que es pot fer aportant un plat o uns dolços casolans per una celebració, parlant del seu ofici com a sastre o modista, pescador, personal d'infermeria, etc.

Com a educadores acompanyem el procés, coordinem les expectatives, els continguts els processos metodològics però tot tenint com a referència primordial el que necessitem i el que desitgem totes les persones participants en els processos.

L'educació és una acció que no podem exercir amb parcialitat i per disciplines inconnexes i deslligades de la realitat quotidiana de les persones. Amb Remei Arnaus (1998) coincidim que cal posar la vida dels subjectes en el centre, en el punt de mira per tal de construir un projecte educatiu. La nostra acció educativa constantment desenvolupa una actitud permanent d'escolta, que intenta detectar les inquietuds, les problemàtiques i els desitjos de les dones i homes del territori en el que treballem.

Aquest trajecte és un trajecte que contempla la complexitat de les situacions i que es troba amb moltes dificultats però que cerca el fruit que les persones desitgen i que aquest justifica l'esforç que comporta el procés.

Quina és la realitat del territori?

La realitat del barri Besòs-Maresme com mostren les dades extretes de l'Ajuntament de Barcelona de l'any 2018, els nivells d'instrucció de la població adulta estan per sota dels de la ciutat i això té greus conseqüències en els processos d'inserció en el món laboral però també en la convivència, en el desenvolupament de dinàmiques de participació i creació col·lectiva. Segons les estadístiques oficials, al barri Besòs-Maresme, el percentatge de persones sense estudis és superior a la resta de Barcelona. Així com gairebé tres de cada quatre persones té només els estudis bàsics de la ESO. En tots els casos superant els índexs tant del districte com de la ciutat. El 12,4% de la població del barri té titulació superior o CFGS, davant del 32,8% de la ciutat de Barcelona.

El barri també ha tingut una evolució de la població que fa que en el moment actual una de cada quatre persones que viu al barri sigui vinguda de països extracomunitaris amb un predomini de la població d'origen pakistanès però amb gran diversitat

de nacionalitats d'origen. D'aquesta gran diversitat de nacionalitat destaquem la presència de dones que amb càrregues familiars moltes vegades veuen dificultat el seu accés a l'educació.

També destaquem que el barri té un alt índex de sobreenvelliment per sobre del districte i de la ciutat, fent que hi hagi moltes persones grans, entre d'elles dones. Tant el percentatge de persones grans majors de 65 anys que viuen soles al barri, un 26,4%, com l'índex de sobreenvelliment un 55,8% estan per sobre que els que presenten la ciutat de Barcelona.

Per altra banda, segons les dades de l'ajuntament de Barcelona, l'índex de la renda familiar disponible per habitant al barri Besòs-Maresme és de 60,4 mentre que al mateix districte del qual el barri Besòs forma part, Sant Martí, és del 88,1. Situant al barri Besòs-Maresme entre un dels 10 barris amb una renda més baixa de la ciutat de Barcelona.

Per últim també volem destacar l'esclatxa digital present al barri. Tres són els factors que determinen l'esclatxa digital a la ciutat de Barcelona segons l'estudi presentat el febrer del 2016 des del *Mobile World Capital* l'ocupació, el nivell educatiu i el nivell de renda. El nivell educatiu és un factor important tant en l'accés a Internet com en l'ús. Quan es creua el factor econòmic amb altres variables com el gènere, l'edat i l'educació, segons aquest estudi, sí que es perceben desigualtats en l'accés, l'ús i la qualitat d'ús de les TIC entre els ciutadans. L'esclatxa digital apareix al barri Besòs Maresme amb una de les rendes més baixes de la ciutat, gran nombre de població molt envellida i un nivell educatiu baix.

Partint d'aquesta detecció de necessitats del barri, l'entitat porta més de 15 anys treballant per oferir eines educatives i culturals partint d'una educació comunitària, conscients que això també afavoriria la cohesió social i el desenvolupament de persones i grups socials del territori. Una aproximació a la llengua i a la cultura del territori i el domini dels coneixements inicials i bàsics és un requisit imprescindible perquè les persones es puguin desenvolupar plenament a la societat i perquè la societat elimini les desigualtats i tinguin capacitat d'inclusió i de millor.

Aquest breu perfil de les característiques del barri apunta que tenim unes necessitats de formació bàsica immediates i molt importants. També que tenim uns col·lectius amb els que la formació es fa més necessària i urgent:

- **Joves sense qualificació** professional i/o sense domini d'eines bàsiques com la llengua i la cultura del país.
- **Dones** (especialment però també alguns homes) vingudes per processos de reagrupament familiar que necessiten uns coneixements indispensables per tenir una plena mobilitat i establir les relacions bàsiques amb l'entorn i desenvolupar plenament les seves potencialitats, també aquells que ja porten molt de temps entre nosaltres i estan en procés de consolidar la seva permanència.

- **Persones adultes amb carències de formació bàsica** com competències en TIC/TAC o altres coneixements inicials i bàsics.
- **Gent gran** que moltes vegades és el pal de paller de famílies amb pocs recursos o altres que viuen sols o en condicions que tenen un cert grau de dependència.
- **Col·lectius amb característiques especials** que precisen de l'educació per a una millor inserció social: persones amb discapacitats, aturats de llarga durada, persones amb dependències, entre d'altres.

Com entenem l'educació des de Martinet Solidari

El projecte educatiu de Martinet Solidari pretén, reconèixer i donar suport si s'escau a les iniciatives actuals i dinamitzar noves iniciatives per les problemàtiques socioeducatives més urgents.

Entenem que cal partir d'un model que potenciï una formació inclusiva i de proximitat. Molts dels col·lectius que hem descrit difícilment seguiran iniciatives formatives si no les tenen en el seu cercle de proximitat i les troben properes de reconegudes per la comunitat que els envolta.

Partim per tant d'un model comunitari d'acció educativa però amb una perspectiva d'apertura a la ciutat i a tots els entorns allà a on les persones i els grups socials puguin trobar un camp per desenvolupar-se plenament. Pensem en un treball col·laboratiu i en xarxa amb les entitats i persones que ja treballen en el territori.

També entenem que les persones que participin en els processos formatius no els considerarem usuaris passius d'un sistema de ajuda externa sinó participants actius amb capacitat de tenir major autonomia conforme van progressant en el seu procés educatiu.

Les activitats tot i que han de tenir en compte a quin grup de persones s'adreça també pensen que han d'atendre de forma transversal a persones de diverses generacions com de diverses procedències.

Fem un treball de coordinació, orientació i impuls de noves iniciatives però no de superposició respecte a les que estan duent-se a terme.

La metodologia de treball utilitzada haurà de ser aquella que permeti apropar-se a les persones i treballar a partir de les seves necessitats i interessos. És per això que el treball comunitari amb entitats, serveis, botigues i administració pública serà la base de la metodologia del projecte. El treball en xarxa permet la detecció, la coordinació i la bona col·laboració entre membres implicats.

També es tindran en compte aquelles limitacions que fan que les persones no puguin accedir als taller educatius per tal d'eliminar-los i augmentar la participació de col·lectius vulnerables. En aquest sentit, l'horari dels tallers es plantejaran en funció de les necessitats de les persones (matí, tarda o nit). Pel que fa a l'espai on es rea-

litzen els tallers, també es valora la possibilitat de realitzar els tallers en diferents espais amb l'objectiu que les persones que participin se sentin segures i en un entorn de confiança. Per facilitar la participació de dones amb càrregues familiars es permet que aquestes portin els seus nadons a les classes.

A més a més per garantir els objectius del projecte que són promoure els processos d'inclusió i de participació dins del barri per part d'aquests col·lectius és primordial fer en tot moment un acompanyament a les persones per tal de facilitar i augmentar l'autonomia i les habilitats personals.

Dos aspectes claus: gènere i interculturalitat

La nostra tasca dins l'educació vol assolir diferents objectius a més dels que es refereixen a l'adquisició dels continguts tals com potenciar l'autonomia personal, l'autoestima i la integració. Per aquest motiu cal entendre l'entramat social en el que ens movem i és important que prestem atenció als diferents factors que ens travessen com a persones i ens posicionen en un lloc o altre dins la societat.

En el camí de l'aprenentatge no partiran del mateix lloc una persona que ha viscut tota la vida al barri i coneix els recursos als que ell pot optar, que una persona que acaba d'arribar amb una situació d'irregularitat i que no parla la llengua. De la mateixa manera que tampoc no parteixen del mateix lloc, un home que acaba d'arribar al barri i no parla la llengua però aconsegueix feina, que una dona que no parla la llengua i a més té tres persones al seu càrrec i treballa a casa ella sola. És a dir, depenent les categories que travessen a cada persona (nacionalitat, gènere, cultura, generació, etc.) es troba en una situació més o menys vulnerable a l'exclusió social.

Veiem que el nostre servei s'adreça a un col·lectiu molt heterogeni que reuneix gent de diferents nacionalitats, cultures, classes, generacions i gèneres. Per tal d'oferir un recurs que afavoreixi a tothom per igual hem de ser conscients doncs, del punt de partida de cadascú. Per això és necessari que posem atenció a la mirada amb la que volem entendre la realitat en la que ens trobem. I, en aquest sentit, posem en rellevància dos conceptes que són de vital importància: el gènere i l'ètnia.

En el context de l'Educació de persones adultes ens trobem amb grans desigualtat pel que fa al gènere. Per començar, l'accés a l'educació és més fàcil pels homes que per les dones: els grups de llengües estan molt més masculinitzats, ja sigui per número de participants masculins i femenins, com per la representació oral dins l'aula. Subvertir això, passa per entendre quins són els aspectes del rol que assumeixen les dones que les posicionen en una situació de desigualtat en front l'aprenentatge.

Un aspecte que es comparteix dins la condició de gènere en la majoria de contextos és l'assumpció de les tasques de cures i reproductives, ja sigui per la maternitat com la cura d'altres persones dependents. Tasques que es restringeixen a l'espai privat i donen pas a l'aïllament i dificulten la immersió i integració social, la compa-

ginació d'activitats, la continuïtat, etc. Però el gènere, com tot, també està travessat per altres factors com són l'edat o la cultura. Tot i que totes les cultures estan arre- lades a un sistema patriarcal, cada cultura té la seva expressió del gènere i les seves opressions; a més a més de les relacions de poders, privilegis i opressions que exis- teixen entre les mateixes cultures (blanca/negra, occident/orient, nord global/sud global).

Així doncs, per tot el que hem anat esmentant, en el nostre projecte adoptem una perspectiva de gènere i una perspectiva intercultural o el que podríem definir com una mirada des del feminisme interseccional.

El concepte d'interseccionalitat es comença a desenvolupar als anys 80 per les feministes afroamericanes estatunidenques al reivindicar que no es senten repre- sentades pel feminisme blanc ja que aquest les oprimeix també a elles. (Hull, G.T.; Bell, P.; Smith, P. 1982). I més extensament, es desenvolupa per la jurista Kimber- lé Crenshaw que presenta la raça i el gènere com dues categories mútuament exclou- ents. La interseccionalitat fa referència, doncs, a la suma d'aquestes categories que travessen a cada persona i la posicionen a un lloc o altre dins aquest entramat soci- al. La discriminació que pateix una persona per fet de ser dona, és diferent que la dis- criminació que pateix una persona pel fet de ser dona migrada. Tornem a la idea dels punts de partida, és a dir, la realitat de cadascuna. (Barrère Unzueta, M.A., 2010)

En el marc de l'Escola Popular d'Educació Contínua ens trobem plenament im- mersos en aquests contextos d'heterogeneïtat. Per a l'educació, l'heterogeneïtat sem- pre és una riquesa i una eina des de la que treballar, però si no som capaços d'enten- dre i tenir en compte tots els eixos que creuen cada realitat pot ser que deixem mol- ta gent enrere en el camí de l'aprenentatge i per tant estiguem contribuint a l'exclu- sió social.

Com podem, doncs, adaptar el nostre recurs per no deixar a ningú enrere? Com podem fer que la heterogeneïtat no es converteixin en discriminació? És a dir, com intentem posar en pràctica la perspectiva de feminisme interseccional?

Són moltes les desigualtats de gènere que creen una discriminació i exclusió dels recursos que s'ofereixen. En aquest sentit hi ha molt de camí a recórrer, molt a adap- tar, ja que per començar partim d'un sistema que no contempla el compaginar el tre- ball de cures i reproductiu amb cap altre activitat. Tenint en compte que aquest són tasques majoritàriament assumides per dones, al no adaptar-nos a aquestes tasques, estem deixant fora a una part de la població i afavorint una altra. Per aquest motiu, hi ha certs aspectes que estan a les nostres mans alhora de dissenyar el nostre projec- te ja sigui en l'organització a nivell tècnic (horaris, calendari, organització dels grups) com a nivell pedagògic (dins l'aula).

Per començar una peça clau que travessa la nostra metodologia i permet tota la resta és el concepte de flexibilitat. La flexibilitat es concreta en coses com la matrícu-

la viva, o l'assistència flexible per tal de poder compaginar les seves obligacions i responsabilitats diàries de la vida adulta amb el seu aprenentatge.

Lligat de la mà de la flexibilitat, es pretén oferir una proposta proper que doni peu a conèixer els nostres alumnes i les seves realitats. Per això és important que dins l'aula es treballi des d'aspectes que son familiars als i les alumnes, i que s'utilitzin materials que parteixin d'elles mateixes, de les seves pròpies experiències. Per això és important un treball d'adaptació específica per a cada grup amb el que ens trobem. Una adaptació a nivell pedagògic i curricular del grup i individual. Així com un tracte proper per tal de que els i les alumnes puguin expressar les seves excepcionalitats i nosaltres, en la mesura que puguem, li donem resposta.

Per altra banda, com ja hem esmentat és clau que tinguem en compte la compatibilitat del treball de cures i reproductiu en els nostres horaris lectius. Oferir horaris en el que els infants i joves estiguin a l'escola o que no coincideixin amb entrades i sortides. En aquest sentit, els nostres horaris són s'adapten a cada situació i anem reconfigurant els grups segons les seves disponibilitats i els nostres recursos. De la mateixa manera, permetre l'entrada dels infants no escolaritzats (infants de 0 a 3 anys) dins de l'aula i proporcionar materials per la seva distracció i autonomia (jocs, joguines, fulls i papers, etc.). En aquest sentit, podríem projectar-nos en un pla ideal que seria oferir un recurs de monitoratge per aquests infants que permetés la total independència de les mares durant l'horari de les classes, o fins i tot, en el cas del projecte de llengües, poder oferir un recurs dirigit exclusivament a mares com grups de criança enfocats a la immersió lingüística.

Un altre component a considerar és la pròpia dinamització del grup tenint en compte aquesta realitat. És a dir, deixar espai perquè les dones es sentin còmodes a participar en públic i partir de temes que els hi són familiars a elles en els que es poden sentir segures parlant.

Per últim, com a tasca d'integració es pretén afavorir les relacions entre les persones participants que són, en la majoria, veïnes d'un mateix barri. Aprofitar l'aprenentatge comú com a espai de diàleg i posar sobre la taula temes que afavoreixin la convivència, el coneixement de les unes i les altres: les realitats que comparteixen i les que les diferencien.

Quina és la proposta que estem desenvolupant

La proposta és consolidar un dispositiu de formació que doni resposta a les necessitats que no són ateses ara amb l'oferta actual i d'altres que es puguin detectar a partir de les actuacions iniciades i de les aportacions dels participants.

El programa de l'entitat està organitzat en quatre eixos:

- 1. Eix educatiu** estructurat en diferents projectes amb objectius de treball específics:

Tomb per la Cultura

Tallers de cultura per persones adultes que no poden continuar la seva formació dins de l'educació pública.

Els tallers es presenten com un espai de reflexió on s'introdueixen diversos aspectes de cultura general com la història, la geografia, l'actualitat, la poesia, les matemàtiques, etc. amb l'objectiu de poder pensar en tots ells mitjançant una actitud crítica i un treball conjunt. Pretén ser un instrument en favor de la vertebració social, on diversos col·lectius en risc d'exclusió trobin un espai on restablir els llaços socials que en algun moment del cicle vital s'han vist malmesos o directament s'han esmicolat. Més enllà de l'oferta formativa evident que el subjecte rep dins del projecte, aquest vol anar més enllà i realitzar una tasca educativa integral que ajudi l'educand a realitzar un procés que podem entendre com una resocialització.

Llengua solidària

Tallers d'aprenentatge de llengües espacialment de llengua catalana i castellana per a persones novingudes, però també tallers d'anglès o àrab. Els tallers es presenten com un espai d'acollida per tal d'ajudar a desenvolupar les capacitats bàsiques que afavoreixin el desenvolupament individual a l'entorn proper i la cohesió social al barri. Les activitats es realitzen els 12 mesos de l'any, treballant en un entorn multilingüe aprofitant la diversitat lingüística present al barri per compartir coneixements i impulsar l'intercanvi lingüístic.

Lletra Inicial

Lletra Inicial és un projecte d'alfabetització per persones joves i adultes que volen millorar o aprendre a escriure i llegir. Aprendre a llegir i escriure significa tenir nous elements per veure la realitat. La lectura i l'escriptura no són una habilitat més, com pot ser anar en bicicleta, sinó que significa redescobrir el món i tenir accés a una nova manera de veure la realitat. Les persones il·letrades presenten unes característiques de motivació o estimulació de l'entorn diferent d'altres persones que volen aprendre. La metodologia de treball utilitzada haurà de ser aquella que permeti apropar-se a les persones i treballar a partir de les seves necessitats i interessos. És per això que el treball comunitari amb entitats, serveis, botigues i administració pública serà la base de la metodologia del projecte. El treball en xarxa permet la detecció, la coordinació i la bona col·laboració entre membres implicats.

Informàtica i competència laboral

Tallers de millora de les competències bàsiques especialitzats en la recerca de feina i el món laboral. Els tallers comprenen per un costat cursos d'informàtica bàsica, dos dies a la setmana, i un curs de competències bàsiques pel món laboral amb l'objectiu de treballar les habilitats socials relacionades amb el món laboral i conèixer els recursos laborals existent al territori i a la ciutat de Barcelona.

2. **Eix d'acompanyament comunitari:** Atendre, orientar, informar i acompanyar a nivell laboral, educatiu o social a col·lectius vulnerables i derivar-los als serveis o entitats pertinents. L'espai de referència per fer aquesta atenció és el Centre Cívic de Besòs i l'AAVV Besòs, però no es limita només a aquests espais. S'atén a les persones en aquells espai que són de més confiança per elles i aquestes poden trobar-se en la seva zona de confort personal. Aquesta tasca és setmanal, amb un mínim de 3 hores dedicades setmanalment, i en ella es vol donar continuïtat a tasca que l'entitat realitza en els altres eixos, detectant aquelles persones que poden ser més vulnerables en diverses facetes de la seva vida (món laboral, violència de gènere, soledat a la tercera edat...) i realitzant un acompanyament i posterior derivació aprofitant la coordinació de l'entitat amb els diferents agents públics i privats presents al territori.
3. **Eix de cultura popular:** Els tallers de cultura popular tenen l'objectiu de punt de trobada i relació entre diferents col·lectius del barri per tal de facilitar les relacions entre persones i millorar la convivència veïnal. A més a més aquests tallers permeten apropar i fer un intercanvi cultural entre persones vingudes d'altres països amb la cultura de territori. També es realitzen activitats en col·laboració amb altres entitats i serveis del barri amb l'objectiu de crear vincles entre els membres participants de cada entitat i afavorir així la participació dels col·lectius més vulnerables, combatent l'aïllament social de certs col·lectius ja sigui pel mur cultural o idiomàtic o per situacions de dinàmiques de soledat derivades de persones amb edats avançades i sense recolzament social i familiar.
4. **Eix de recerca i de sistematització de l'experiència:** l'últim eix de treball, potser no tan consolidat com els altres, però que poca a poca està més present en la dinàmica de l'entitat és per una banda la recerca en educació en xarxa i comunitària, així com l'estudi i disseny de materials específics pel territori o per determinats aprenentatge com per exemple l'alfabetització.

Al llarg del 2019, en el projecte d'escola popular d'educació contínua de l'entitat, han participat més de 450 persones. Des de 2014, any rere any, ha anat augmentant la participació de l'alumnat així com el número d'activitats i tallers educatius organitzades per l'entitat. A la vegada s'ha reforçat la presència de l'entitat al barri així com el vincle de col·laboració amb les associacions i serveis que ja treballem plegats i s'ha establert noves col·laboracions amb altres entitats i serveis. Al llarg de l'any s'ha ofert 27 tallers de cultura general i aprenentatge de llengües, l'entitat ha organitzat 9 activitats culturals i hem col·laborat en 9 activitats organitzades per altres serveis o entitats del barri.

Davant l'atomització i dispersió dels serveis tant educatius i culturals com d'atenció a diferents col·lectius, el projecte aposta pel treball intergeneracional i cultural veïnal així com la col·laboració i coordinació entre entitats i serveis diversos.

Referenciacions bibliogràfiques

- ARNAUS, R. (1998). Metodología para la formación básica o apostar por una metodología de los sujetos visible. *Diálogos, Educación y Formación de Personas Adultas*, 14, 33-42.
- BARRÈRE UNZUETA, M.A. INTERSECCIONALIDAD, I., & CONCLUSIONES, D. G. Y. F. V. (2010). La interseccionalidad como desafío al mainstreaming de género en las políticas públicas. *Revista Vasca de Administración Pública*, (87-88), 225-252.
- HULL, G.T.; BELL, P.; SMITH, P. (1982). *All the Women Are White, All the Blacks Are Men, But Some of Us are Brave*. New York: The Feminist Press.
- MARZO, A (2009). *Cartas a Guinea Bissau. Apuntes de una experiencia pedagógica en proceso. En La lectura y la escritura del Mundo de Paulo Freire*. Xàtiva: Publicacions de l'Institut Paulo Freire.
- SUBIRATS, J. (2012). *L'educació al llarg de la vida és una exigència per a la democratització de la societat*. *Revista Barcelona educació*, N°. 75, 2011 Monogràfic: L'educació al llarg de tota la vida, pàgs. 17-20

Revista semestral
estiu 2020 · Núm. 43
12 €

TAREPA - PV

Taller per a l'Acció Renovadora
de l'Educació Permanent d'Adults

L'ULLAL Edicions

Q

AJUNTAMENT DE
LA POBLA DE FARNALS